

obuhvatimo barem kako duhovno. Treba da Boga za sebe predobijemo. Treba da planove Božje u sebi duhovno obradimo. Stoga treba da molimo. Molitva nije samo put k religiji, već sama religija! Molitvom dobivamo religijski duh. Molitva treba da nam je sredstvo, da upoznamo svoju vječnu sreću i da za njom težimo. Zato nam dobri Bog zapovijeda da molimo.

On nas tim sredstvom k sebi vuče. — To je uistinu dobrota.

Ako malo promozgaš rečeno, činit će ti se molitva još mnogo lakša nego prije. Prigovori protiv molitve odveć su slabi, a da bi mogli pomutiti naš mir s Bogom. — I molitvi ne prigovaraju nikad oni ljudi, koji nastoje da ozbiljno misle o vjeri i Bogu, o svijetu i sebi.

PRIGODOM JEDNE PREVEDENE KNJIGE O V. SOLOVJEVU.*)

Uvijek je bilo ljudi, kojima je više na srcu šport za istinom, „traženje“ istine, nego sama istina. — Lessing je izrekao frazu, da posjed istine pripada samo Bogu, a nama je ljudima samo tražiti. Ovo je praznovjerje po različitim više manje relativističkim filozofemima postalo upravo epidemijom izvanckvenoga „naučnoga“ svijeta. Ovomu poniženju ljudskoga duha bit će najviše krivo to, što se „kulturni“ čovjek želi riješiti obveza, koje nastaju iz sigurnoga spoznanja sigurne istine. Ako se istina ne može sigurno da spozna, onda ne može ni potraga za njom biti previše obligatna. Služi na čast ljudskom rodu, što obični čovjek iz puka, koji nije učio „filozofskih“ besmislica, ne može nikako da prihvati ovu jednu neistinu. A da i veći talenti, koji su se bavili knjigom, ne moraju trajno podleći, utješljiv je dokaz veliki Rus **Vladimir Solovjev**.

*) Michel d'Herbigny, Vladimir Solovjev. Preveo dr. J. Adamović. Izdao dr. S. Markulin, Zagreb 1919. Cijena K 16 50.

Sveučilišni profesor Julije Adamović obdario je našu književnost prevodom poznatoga djela o Solovjevu, što ga je napisao francuski Isusovac M. d'Herbigny, profesor teologije u Belgiji. Knjiga je posvećena Filozofskomu društvu petrogradskoga sveučilišta. Prevod je treća knjiga poznate Markulinove kolekcije „Knjige katoličkoga života“. Ovo par riječi namjenjujem srednjoškolcima viših razreda i katoličkim sveučilištarcima svih fakulteta. Solovjev je bio genijalan muž, čestit karakter, čista golubinja duša, anima candida, asketskoga života u nutrini i vanjštini. Ljubitelj istine i počelnika svake istine Spasitelja Isusa Krista, odmah poslije prvih zabluda mladosti traži i bori se za nju, ne iz zabave, da samo traži i ostane navijek tražeći, nego istražuje, da nađe i prigrlji. On nije proglasio traženje ciljem, nego je to smatrao sredstvom do cilja. Najbolje je za čovjeka, kad je rođen i odgojen u atmosferi istine i kad je pošteđen od opasnoga i teškoga puta, kojim je išao veliki Rus. On je ispitivao čistim i nesebičnim srcem, zato je našao, što je tražio — čistu istinu i — ono najglavnije — pokorio se pozivu milosti — prigrlio opću Crkvu.

To je u najkrupnijim potezima razvoj njegova života. Ovakov sveukupni utisak dobiva, tko pročita d'Herbigny-jevu knjigu. Auktor kao da nije htio položiti gotovi izrezani štap katoličke teologije na sve pojedine misli plemenitoga muža. On više referira njegovim vlastitim riječima i nastoji iz njih stvoriti neprekidnu cjelinu. Kako je Solovjev bio u teologiji samouk i nije od mladosti usvojio kišćansku vjekovitu filozofiju (*philosophia perennis*), a auktor ga u svem ne ispravlja, nego hoće, da ga ispravi naobraženi čitač, nije čudo, što je knjiga mjestimično za šire naobražene slojeve nejasna. Tako nije posve jasna nauka o Crkvi dosta jasno i precizno izražena. Mislim, da bi to bilo s obzirom na šire slojeve potrebno iznijeti barem u bilješci. Solovjev je priznao sveopću katoličku Crkvu. On je priznao, da je Rimski biskup vidljiva glava sveopće Ckve. Svi su kršćani

članovi te Crkve, makar slučajno i bili riješeni stanovitih prava. Ali je Solovjev prije obraćenja pogriješno mislio, da su sve religiozne općine poznate pod imenom „Pravoslavne crkve“ kao takove dio jedine sveopće Kristove Crkve. Ne zna se, je li i poslije obraćenja uvidio ovu pogriješku. Pravoslavlje kao takovo moglo bi biti po Solovjevu i po nekim drugima u najgorem slučaju skizma, neposluhi zakonitoj glavi Crkve. Kriva se nauka nije mogla uvesti u istočnu crkvu, jer bi to mogao da odluči samo opći sabor. To je zapravo i nemoguće. Na to je odgovorio blagopokojni O. Ivan Marković, Franjevac dalmatinske provincije „Presvetoga Otkupitelja“. Da službeni predstavnici „Pravoslavlja“ otpanu u herezu, nije potrebit nikakov crkveni sabor, dosta je i ljudska slabost. Budući da je Crkva samo jedna, jedina, slijedi, da je svaka crkvena općina, koja zabacuje samo jednu dogmu sveopće Crkve, kao takova izvan sveopće Crkve. To su ljudske tvorbe organizirane od nekih biskupa po vanjskoj formi kakoličke Crkve. Nama mora biti na srcu, da odbijemo svako razvodnjenje vjerske istine. Mislim, da je auctor morao u ovo pitanje unijeti više svijetla. Ovo se međutim ima više smatrati kao nedostatak, a ne kao kriv nazor d'Herbigny-jev. To sam više napomenuo zbog naših prilika, nego zbog pisca i njegove knjige, koju svak općenito mora pohvaliti.

Široki Brijeg.

O. Martin Sopla O. F. M.

ASTRONOMI I VJERA.

Nastavljajući temu o prirodoslovcima 19. vijeka i njihovim vjerskim nazorima*) uzet ćemo u pretres samo najznamenitije astronome, jer nam je najviše stalo do suda prvaka prirodoslovnog područja.

Na pragu 19. vijeka stoji svećenik teatinskoga reda Josip Piazzi († 1826.), koga su radi njegova

*) V. Životi. br. 1., 4., 5. 6. i 8.